

Прикази сајтова (Web адресар) XLII

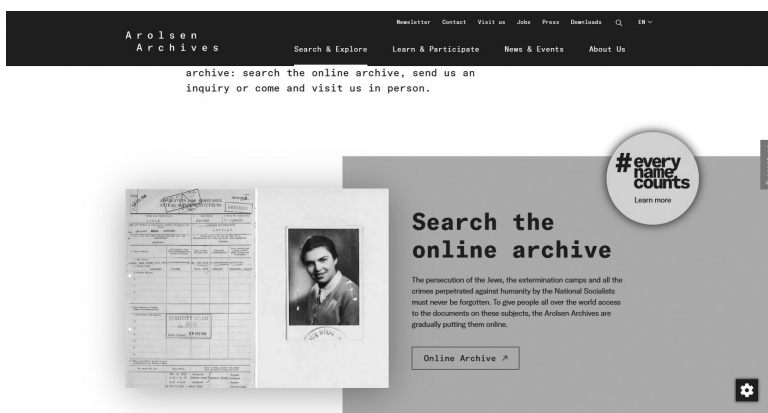
Γενικά Αρχεία του Κράτους, Ψηφιακή Πύλη Αρχείων για το 1922 <https://archives1922.gak.gr> (20. II 2023).

The screenshot shows the website interface for the General Archives of the State (Γενικά Αρχεία του Κράτους) for the year 1922. The page is titled '19 ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ 2022 ΕΤΟΣ ΜΗΝΗ ΜΗΝΣ'. It features a search bar and navigation links. The main content area is divided into two columns: 'Browse by' and 'Popular this week'. The 'Browse by' section lists various categories such as 'Archival descriptions', 'Authorial records', 'Archival institutions', 'Functions', 'Subjects', 'Places', and 'Digital objects'. The 'Popular this week' section lists several items with their respective view counts, including 'Χάρτες περιορών της Μικράς Ασίας (Οκτώβριος 1917)', 'Γενικά Αρχεία του Κράτους - Κεντρική Υπογραφή', 'Αρχείο Αίοντος Καλλίμαχου', 'Τα Παπρωμένα του Αποστόλου Παύλου (Βόλου) και το πρώτο διάστημα της λειτουργίας του, 1922-1936 (1)', 'Αναβατικές Ακατομήνες Απορρύθμισης Χοστροκωνιστική', 'Αρχείο Ιωάννη Μεταξά (1856, 1858, 1859)', 'Επιστολή του Ιωάννη Μεταξά προς τον υπουργό Οικονομικών Πέτρο Βρασανακίου σχετικά με την κατάσταση του στρατού της Μικράς Ασίας (1)', 'Γενικά Αρχεία του Κράτους - Τμήμα Αθήνας', 'Επιστολή του πρώην Ανδρέα από τη Τριφυλία προς τον Ιωάννη Μεταξά (1)', and 'Επίσημο για την προεπιλεγμένη εκδοχή (από τον Ιωάννη Μεταξά) της Τριφυλίας'. The 'Welcome' section contains the title 'Το έργο' and a brief description of the website's purpose. Below the text is a featured image of a man standing on a boat in a harbor, with a caption in Greek: 'Η Γαλιόνα επτά μήνες μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, στο τόπο Μαρτίου - αρχές Αυγούστου 1922. Η Αθήνα της αυτοκρατορίας στην...'

Διγitalна платформа Општег државног архива Грчке успоставља напредну могућност истраживања турбулентних историјских потреса који су задесили Грчку почетком двадесетих година XX века са исходиштем у малоазијској катастрофи и конвенцији о обавезној размени становништва између Грчке и Турске 1922/1923. године. Иако номинално усмерен на 1922. годину, тематски водич обухвата шири хронолошки опсег, са свим догађајима и процесима који су водили ка једном од најтрагичнијих догађаја у модерној историји Грчке. Избацивање грчких снага из Мале Азије пред налетом турских националиста предвођених Мустафом Кемалом Ататурком имало је великих последица на грчко друштво у наредним деценијама. Након присаједињења територија стечених у балканским ратовима и настанка Националног раскола, напетости су додатно појачане приливом 1 100 000 Грка из Мале Азије и око 100 000 грчких избеглица из Русије и Бугарске. Стога не чуди да је међу уврштеном архивском грађом тематски

велика количина докумената везана за избегличка питања и проблеме (брига о избеглицама, рехабилитација, социјално старање, миграције, образовање, њихове личне приповести...). Укупно је до сада унесено преко 500 јединица описа, са преко 2500 дигиталних копија, пореклом из различитих јавних и приватних институција. Сав материјал и подаци су структурирани у складу са међународним стандардима на којима је базирана апликација отвореног приступа AtoM (Dublin Core XML, EAD XML). Осим могућности увоза и извоза података из унифициране базе, овим је обезбеђена и једноставна претрага уврштеног материјала према више карактеристичних параметара (архивски описи, нормативни записи, институције, функције, предмет, места и дигитални објекти). Поред web сајта посвећеног Лозанском миру из 1923. године, овом презентацијом је добијен још један значајан онлајн дигитални ресурс са изворним материјалом за истраживање прошлости источног Средоземља.

Arolsen Archives, International center on Nazi Persecution <<https://arolsen-archives.org>> (19. V 2023).

Обимна документација од око 26 дужних километара архивске грађе која сведочи о судбинама преко седамнаест милиона жртава и преживелих из времена национал-социјализма, похрањена у Аролзен архиву у СР Немачкој, великим делом је данас доступна истраживачима и путем Онлајн архива. Деценијама прикупљана грађа од стране Међународне службе за тражење жртава (International Tracing Service, ITS) обухвата податке о концентрационим логорима и логорима смрти, гетоима и затворима Гестапоа, регистрационим картицама, евиденцијама и судбинама принудних радника, ослобођеницима. Посебно су детаљне и обимне збирке о концентрационим логорима Дахау и Бухенвалд, или спискови са именима лица траснпортованих између појединих локација.

Ту се могу погледати и разни други документи и објекти, попут дигиталне колекције фотографија предмета и личних ствари узетих од логораша, похрањених у Архиву у скоро три хиљаде коверти. Аролзен архив је током деценија постојања био првенствено усмерен на омогућавање проналаска људи, а не као академски архив, те стога сада није једноставно тако обимну грађу индексирати и припремити једнообразно за објављивање у онлајн окружењу. Из тог разлога је неколико милиона докумената који су доступни у онлајн режиму од 2015. године претраживо у различитом степену сређености. Материјали који су претходно пажљиво обрађени, као на пример досијеи о маршевима смрти, пропраћени су приказима на мапама и лакше претраживи од материјала који су дати само у скенираном виду, попут транспортних листа. Аролзен архив стога улази у различита партнерства у циљу континуираног побољшања дигиталних функција претраге по тематском и именском кључу. Треба поменути и да је дигитални архив уопштено детаљнији у информацијама о особама депортованим из западне Европе, него за оне који су живели у источној Европи на почетку Другог светског рата. Упркос томе, онлајн Аролзен архив несумњиво представља незаобилазан алат за истраживаче различитих тема и извор је важних информација о страдалницима из периода Холокауста. У онлајн бази је доступно више хиљада резултата повезаних са географском одредницом Београд.

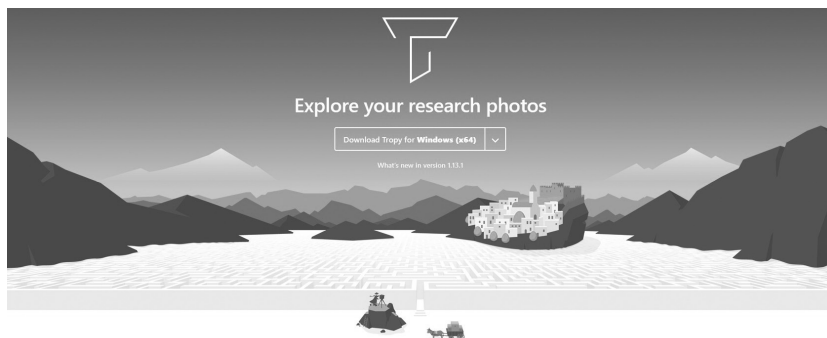
Cartography Associates, David Rumsey Historical Map Collection <<https://www.davidrumsey.com>> (20. II 2023).

Дигитализована колекција историјских карата Дејвида Рамзија (David Rumsey) са преко 120 000 дигитализованих објеката широкој публици је доступно у онлајн режиму од марта 2000. године. Тиме су након започетих послова на

дигитализацији 1996. године разноврсни атласи, глобуси, зидне мапе, школски атласи, цепне, поморске карте и други картографски материјали који датирају од половине XVI века до данашњих дана, на располагању корисницима, уз додатну софтверску подршку алата за поређење, анализе и преглед у новом и експерименталном виду. Захваљујући подршци одговарајућег софтвера (Luna Imaging), дигитални скенови високе резолуције имају могућност увеличавања и јасног оцртавања детаља карата и мапа транспарентније и боље него што због своје величине и незграпности пружају оригинали. Овоме треба додати и предност у погледу заштите оригинала, јер се раритетни примерци картографског материјала приликом коришћења у дигиталном облику не могу оштетити. Са обзиром на велику количину доступног материјала, додатну погодност корисницима чини могућност креирања сопствених колекција мапа. Такође, захваљујући адекватно придруженим метаподацима је обезбеђена и дубинска претрага сајта. Тако се за претрагу унетог појма *Србија* добија резултат од преко шест стотина карата, од којих је најстарија мапа Београда из 1572, из књиге *Космографија* Себастијана Мунстера. Читаву своју колекцију картографског материјала у физичком и дигиталном облику Дејвид Рамзи је донирао Универзитету Станфорд где је од 2016. доступна јавности, али где се такође старају и о представљању публици, обради и архивирању дигиталних копија.

**Roy Rosenzweig Center for History and New Media,
George Mason University, Explore your research photos - Tropy**
<<https://tropy.org/>> (19. V 2023).

Built for today's archival research

Take control of your research photos with Tropy, a tool that shortens the path from finding archival sources to writing about them. Spend more time using your research photos, and less time hunting for them.

Одавно познати проблем систематизације прикупљених извора и материјала неопходних за успешно спровођење историографских истраживања добија

посебну димензију у савременом добу са могућностима похране великог броја дигиталних копија докумената. У сврху лакше манипулације документима и организовања прикупљене грађе креирана је софтверска алатка са слободном лиценцом отвореног кода Тропи (Ттору), оригинално осмишљена при америчком Рој Розенцвајг Центру за историју и нове медије, а за чији развој је заслужан читав међународни тим историчара и ИТ стручњака за развој софтвера. У питању је програм који корисници лако могу да преузму и инсталирају на својим рачунарима и уз помоћ којег могу лакше прикупљати и организовати дигиталне фотографије снимљене или преузете приликом истраживања. Суштина је у добро осмишљеним палетама могућности за организовање прикупљеног материјала, где се дигиталним копијама појединачно или групно придружују потребне информације, користећи прилагодљиве шаблоне, а копије се могу извозити и повезивати са информацијама са других платформи. Заиста једноставан за коришћење, овај софтвер истраживачима заправо пружа могућност организовања личног дигиталног архива и груписања скенова у предмете, означавање дигиталних објеката, додавање белешки и ознака, као и брзо претраживање извора. Као и у случају развоја другог софтвера отвореног кода, за унапређивање овог алата велики значај имају и повратне информације корисника програма и учесника виртуалне заједнице.

